

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK

Előfizetési pénsek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide tartoznak.

Bármentelen levelek csak lement kezűl
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt	—	kr.
Félévre	5 frt	—	kr.
Negyedévre	2 frt	50	kr.
Egy hóra	1 frt	—	kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábszorosított egyszeri beiktatásáért 5 frt
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólát 4 hasábszorosított 20 kr.
Hirdetést vagy reklámet magában foglaló
ajánlatok ára 50 krajczár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Hétfő, Szeptember 22.

183. szám.

Eötvös Károly és Ugron Gábor.

(T.) Utóljára kisérl, hogy mindnyá-
jan emberek vagyunk s az érdekek vezet
mindnyájunkat, még a független-
ségi pártiakat is. És furcsa,
hogy azt nem merik egymásnak bevallani
az emberek, mintha bünt követett volna
el az istenség, mikor az emberiség
önfentartására megteremtette ugyan azt
azt az önzést, mely mindenféle állapotban
meg van, csak hogy az emberben a lélek
fejlettségének hatalmával mérsékelni lehet,
de szálljon magába mindenki és ismerje
el, hogy saját érdeke ellen csak az tesz,
aki nem tud józanul gondolkodni s hogy
még a meggyőződés is az embert övező
körülmények és érdekek mintázata után
alakul.

Imé Eötvös Károly és Ugron Gábor
mily szépen elbeszéli most egymásról
amit az okosak már régen tudtak, hogy
emberek ők is. Hogy Ugront a hiuság,
Eötvöst a számítás vezeti és hogy egyik
sem arkanial, kit az isteni eszmény a
menyieki igéket hirdetni s a gyarlóságot
büntetni ez emberlaktá földre küldött.
Sőt ami több, kisérl a függetlenségi párt-
nak a normális gyarlóság színvonala alatt
álló ama cselekedete, hogy ő határozta
el a kóti ügyben a Tisza Kálmán meg-
interpellálását, amennyire a személyes
csufondároskodást vinni egy pártnak, soha
nem lenne szabad, s bátran állíthatjuk a
szabadelvű pártól, hogy illetén gyarló-
ságának megfékezésére a függetlenségi
pártnál nagyobb szellemi erővel ren-
delkeznek.

De hát minden tekintetben a haladás
utján vagyunk s az ember feletti önzet-
lenség büvész játékába napról-napra job-
ban betekint a civilizáció, s kifirtatja,
hogy minden szent cselekedetnek a fona-

lát oly féle kéz vezet, mely maga felé a
szent felé hajlik. Igen szép az, mikor
valaki azonképpen mozog az élet útján,
hogy a maga hasznával másoknak is
használ, de kivéve a szenvedély heve
által elragadott egy-két fanatikus, aki
mindenről megfeledkezve önkívülten rohan
egy-egy előtte sziporkázó vezéresillag-
tán, az emberiség óriási zömét a számi-
tás geometriai tételei vezénylik s ezen
tétélek fő-fő alapköve, melyre az egész
világtársadalom boldogulása épül: az egyes
emberekből álló emberiségnek, (amely
emberiség tolongásában minden egyes
tag elfoglalja a maga helyét s az eltiporta-
tás ellen küzd). — Jól felfogott ér-
deke. Ezt a jól felfogott érdeket kép-
viseljük egyenként és összevéve, és amely
jól felfogott érdekek egymásba ütözkö-
nie nem szabad. Csak azaz állam és csak az
a társadalom van helyesen vezetve, hol
az összpontosított érdekek, felosztva, az egyes
érdekek kielégítésére szolgál és viszont.

Az államnak soha nem szabad arról
megfeledkeznie, hogy az állam szekerét
az állampolgárai vonják. Ha ezek a pol-
gárok a rozslu táplált erőtlenség gebék mód-
jára zaklattatnak, akkor minél kevesebb
terhet, és pedig minél jobb erőben van-
naak, annál több terhet bírnak el. Hasonló-
képpen, minden polgár vessen számot
önmagával, hogy minél nagyobb erőt fejt
ki, annál nagyobb erővel járul az állam
szekerének vonásához. Így váltja föl egyik
kötezettség a másikat, s ma már ebben
kulminál a hazafiság.

Sem Ugrontól, sem Eötvöstől nem ki-
vánunk többet, mint amennyit egy gyarló
embertől kívánni lehet. Ha az egyik na-
gyon hiu és nagy ambícióju, hát legyen,
csak úgy alkalmazzák azt a hiuságot és
ambícióit, ezt a számítás és haszonle-
sést, hogy minél többet használjanak és
minél kevesebbet ártsanak vele a közér-
deknek, mert akkor megfelelnek ama

kötelességnek, melyet az alkotás, tehetsé-
geikhez mérten rájuk szabott; de hogy a
hiuság és ambíció nagyobb mérvét, avagy
a számítás és haszonlesés nagyobb mérvét
a hazafiság fokmérőjével méregessük:
azt már nem tesszük!

Nagyon sok ember van e magyar
hazában, ki a haza és társadalom iránti
kötelességet kevesebb hiusággal és keve-
sebb ambícióval, kevesebb számíttással
és kevesebb haszonleséssel, de éppen úgy
teljesíti, mint Ugron Gábor avagy Eötvös
Károly és mégcsak rájuk sem fittyent a
közvélemény, hát elégedjenek meg ezek
az urak a nyilvánosság terén kiküzdött
pozícióval, de sem ők, sem semmiféle élő
ember ne akarja azt elhitetni magáról,
hogy a mit tesz, azt saját egyéniségének
számbavetése nélkül, pusztán isteni kül-
detéséből teszi, még ha szélsőbali lé-
gyen is ő.

A „Debreczen“ legutóbbi száma teljes
öt hasábra terjedő keserves jeremiában ünti
ki szive fájdalmát gróf Dégenfeld József fő-
ispán ur ellen, vádolván őt mindenféle hiva-
taltal hatalommal való visszaéléssel és zsar-
nokoskodással, u. m.:

1-ör. Névnepok és kereszteselők, kézfogók
és lakodalmak alkalmával egyszerű polgári
házakban is meg szokott jelenni vendégek-
pen, ha meghívatik.

2-ör. Képviselő választások alkalmával
sohasem támogatta az ellenzéki jelölteket,
ámbar ha a „Debreczen“-t elolvasta volna,
abból értesülhetett volna, hogy ez a köz-
akarat.

3-ör H.-Büszörmény város rendőr-kapi-
tányává kinevezte azt a férfit, ki mint pol-
gármester erőlyesen és kíméletlenül üldözte
a sikasztókat s azokat, kik a közvagyon
prédának tekintik.

4-er. A Debreczen városi tisztújításnál
mellözte az ellenzék jelöltjeit, dacára annak
hogy a kormánypárti jelöltek egyhangulag
választattak meg.

5-ör. Ő Felsége látogatása alkalmával
nem parancsolt rá a főispán a főudvari hiva-
talokra, hogy mily sorrendben becsátassanak
Ő Felsége elé a küldöttségek s hogy a füg-
getlenségi párthoz tartozó debreczeni polgá-
rok teljes számban meghívassanak az udvari
ebédre.

Külföld.

A rohnstocki találkozás. Ferencz József
királyunk Ő Felsége szombaton szívélyen
elbucsuzott szövetségeseit Vilmos császár-
tól. — A liegniczi hadgyakorlatok végén
Vilmos császár a csapatokhoz beszédet inté-
zett, melyben Ferencz József Ő felségének
köszönetet mondott, hogy a hadgyakorlatokra
eljött. Reméli, hogy Ferencz József Ő felsége
arra a meggyőződésre jutott, hogy a német
csapatok most épp oly jelesek, mint I. Vil-
mos idején voltak. Örvend, hogy ez által
biztosítva látja a bajtársi viszony szilárdsá-
gát és erejét. Ferencz József Ő felsége Al-
bert szász király nevében is, kihez Vilmos
császár a csapatok arczéle előtt mondott be-
szédet, köszönetét fejezte ki a látottak fe-
lett. „Nagyon megtisztelve érzem magamat
— ugymond — s e napokat nem feledtem
soha. A csapatok kiképzése példás. Meg va-
gyok győződve arról, hogy a népek hü szö-
vetségét és barátságát követni fogja a se re-
gek bajtársaságai s, ha majd a szűk-
ség lesz rá, — amitől Isten óvjon
meg.“

Portugál mozgalom. A hivatalos távira-
tok mindenképen ezaféle igyekeznek azt a
hírt, hogy Portugáliában katonai zendülés
ütött ki. Az angol-portugál egyezség által
előidézett válság — mondja a kommuniké —
izgatottságot keltett ugyan, de a fegyelem
a hadseregben érintetlen. Épp oly kevéssé
lehet szó arról, hogy komoly köztársasági
mozgalom volna az országban. Magán távi-
ratok szerint az összes csapatokat konszig-
nálták. Osportóba véres zavargások voltak,
melyekben két rendőrt revolverrel agyon-
löttek.

Mihály metropolita elcsapása. A szerb
régenség és a kormány elhatározta, hogy
Mihály metropolitát megostyja állásától,
azért, mivel a metropolita Sándor király ne-
venapján a hálaadó isteni tiszteleten először
az orosz cszárét imádkozott s csak azután a
szerb királyért.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

Pótifárné.

— Novella. —
Írta: Zempléni Árpád.

— Ha úgy tetszik! — szót Kéry gróf-
né mosolyogva a titkárhoz, kivel a kis szal-
onban beszélgetett.

Az inas ebédhez szólította őket.
A grófnő a titkár karjába akasztá a
magát; a társalgón hideg szenttelen arcz-
caizal ment utánok az ebédlőbe.

Kéry Oktáv gróf már ott ült az asztalnál,
előtte párolgott a leves. Ötvenéves ember,
pirosbarna, kisse pufók ábrázattal. Haja fe-
kete, bajusza, szakála őszbecsavarodott, je-
léül annak, hogy a méltóságos ur többet be-
szélt életében, mint gondolkozott. Termete
gömbölyödni indult.

Az első tekintetre meg lehet ismerni,
hogy férj; a másik pillanatban már azt is
észre vesszük rajta, hogy föltöbb hasonlít a
Kock Pál nevezetes mustra-férjéhez.

Csak a sasorr emlékeztett arra, hogy
magyar. Arra, hogy mágánás, semmi sem.
Az óra hármát vert. Aztán rákezdte az
„Oh du lieber Augustin söhá el nem évülő
melódiját, s annak hangjai elverték a leveses
kanalak esörgését s azt a hatalmas szörbőlést,
a mint a méltóságos ur a forró leves élvezé-
se közben mivelt.

Ella grófnő az asztalfőn szórakozottan
nézett tányérjába; várta, míg meghül a le-
ves. — A titkár nesztelenül kavarta a ma-
gát. Közbe nem állhatta meg, hogy lopva
egy-egy tekintetet ne vessen a grófnőre;
gondosan kerülvé mégis a társalgón figyelő
arczélet.

De érdemes is volt az Ella grófnő ar-
czáért lopott tekinteteket kockázatni. A ki
először látta, esküszóra sem lett volna haj-

landó elhinni, hogy már harmincz éves és két
gyermek anyja. — Alig látszott többnek
húsnál. S ha az ember pláne huszonöt esz-
tendő, mint a titkár ur és új ember a házánál:
bizony a „doctor juris“ komoly czime se
mossa le róla azt az általánosságban tartott
föltvést, hogy az előtte ülő szépség iránt
érdeklődik.

Harmadik hete mindössze, hogy dr. Ko-
vács Lajos a gróf szolgálatába lépett, mint
titkár. A Kéry ház jó iskola azoknak, a kik
a zugprókátorságnál valamivel magasabbra
vágynak. A titkár — különösen itt a köves-
kői elszigeteltségben — a család tagjául
tekintetik, s egy kis ügyességgel, szeretet-
méltósággal tömördek ismeretséget köthet. A
házat úgy látogatják az előkelő vendégek,
mint az áhitatos hívők a bucsujáró helyeket.

Ha valaki, oly készültséggel s személyes
előnyökkel mint Kovács, — itt sem csinál
kariert: zszindelyeztesse be a fejét és adja ki
árendába kukorica görénak.

Ma is csak azért nincs vendég, mert
egy hét óta esik. Addig csak van töltött ut,
a meddig a gróf birtoka tart, — de azontul
az nyirok az ur, az pedig megfog kocsit, lo-
vat, mint a madárlép. Ki jöjjön ilyenkor lá-
togatóba?

Jó magunk sem ülnének abban a sárfé-
szekben, ha Ellát a gyásza, a grófot a rheu-
mája itt nem tartják vala. De így aztán
Ella is bele nyugodott a kényszerhelyzetbe s
igyekezett azt lehetőleg az előnyös oldalról
tekinteni.

— Csak legalább a gyermekeim itthon
volnának! — sóhajtott fel a grófnő, csak úgy
magában. Mit csinálnak azok most Bécsben?
Furcsa gondolat is volt tőlem, nevelővel
utazni küldenem két olyan kedves fnt. Oktáv
nem sokára tizenhárom éves lesz. Tökéletes
kis dandy, zseniális fiú; lö, viv, zongorá-
zik, hegedül és versel.

Az anya arczát büszke öröm sugározza
keresztül nagyobbik fiára gondolva.
— Hát Emáuel? a kedves szelid jó

fi. Napokig el tud faragosálni, szótlanul
egy egy kalitkán, mit bámulatos arabeszk-
kel díszít. Az a két kis gipsz-szobor a por-
cellán kályha tetején az ő munkája. Ez a
fiú most mult tíz éves. Csak olyan komoly,
bárdatlan fatuskó ne lenne, semmi siucs benne
bátyja mozgékony kedélyéből, talpra esett
vidámságából.

E gondolatra eltűnik a ragyogás a szép
asszony arczáról.

— Talán el is hült már az a leves, ked-
vesem! — szólott a gróf kényeztető gyön-
géd hangon nejehez.

— En így szeretem, — szolt az fölret-
tenve méltóságából.

A gróf nem törődött tovább vele. Foly-
tatta az evést, a hol elhagyta.

A társalgón az irodalomról kezdett be-
szélni valamit, de az ő előadásán is megér-
zett a ködös, esős délután nyomasztó levegője.
Kovács hallgatott. Ot látszólag nem nagyon
érdekelte, akár mint vélekedik is Mademoiselle
Tini Jókai legujabb művéről. Még azt is
eltúrte, hogy a kisasszony Jókait Montépin
Xavier előnyére lerántani törekszik.

Nem közönyből. Ő komoly embernek
tartotta magát s rüszelt az irodalomról be-
szélni; hiszen — ő is író! Összeitt komoly
és vig prózát, szerelmes és elbeszélő verset:
mindent! Valamikor diákkorában, az első
eminensnek kellemes nimbusz szerzett az,
hogy még poeta is, a ki pályadíjakat nyer.

A pályatársak bőkezű díszere me is
ülte benne a tehetséget alaposan. Hallgatag
talán, a kisnyiló mosoly mögött ma is jól
esett neki, ha valaki írni hiuságát legyezgette
vagy a mi ezzel egyértelmű, a nagyok nagy-
jait ócsárolta előtte. Magas fölnyenyel tekint-
tett le azokra a gyarló emberekre, a kiknek
más érdemük sincs, mint hogy irni megta-
nultak.

— Az ész embere vagyok! — szokta
volt bizalmas körben mondogatni.
— Hát én csak azt találok benne kü-
lönösnek, — szolt mostan a regényre vonat-

kozólag a gróf — mi módon győzi meg
pénzzel „Otthon“ állama azt az óriási gazda-
sági berendezkedést? Alagosövek, csatornák,
mocsárkiszáritás, tüzkürtök be a föld elevenég
az a sok mezőgazdasági fixa idea, a mit a jó
termés kedvéért realizálnak: ez mind nagyon
derék dolog a XX. században: csak hogy ak-
kor Tatrangi, a kincses hajók tucatzai mellé
hiába fogná a Dárius kincsét is megtalálni;
keves az a napszámósokat kifizetni is.

Az a jövő század specia itása lesz, hogy
mindent lehetővé tegyen „Gyorsan“, olcsó és
jól“ ez lesz a vezérszó. Különben Jókai egy-
ben másban csakugyan elvetette a sulykot.

Ezek a habozó általánosságok Kovács ur
szerénységére vallanak.

— Lássa Kovács, ilyen ember az én
férjem. Mivel neki egyébre sincs gondja, mint
hogy minél több krumpit és zabot termés-
zen a tótjainak: egy különben kintnő regény-
ben nem lát meg egyebet mint hogy az
„Otthon“ állama veszedelmesen máskép gaz-
dálkodik, mint ő. Hisz ez semmi — a regényíró
nem nemzetgazda. De lehet e képzeli olyan
szerelmes asszonyt, a ki az ura kedvéért
lemondjon az idegbántalmairól és felmerész-
kedjék, egy soha nem próbált járművön az
égb. Mlle. Tini, mit gondol, lehet az?

Mlle. Tini szerencsésen el akart pirulni,
de csak egy fanyar mosoly lett belőle. Ő bi-
zony, — hebegé, — nem menne föl az égbe
annyi férfi szemé láttára.

— Ah; — kacagott föl a grófnő, az a
pruderie! Igaza van — a hejő átlátszó volt
— s különbea is mások láttára minek szállna
az égbe!

Mademoiselle Tini most már csakugyan
elpirult.

A gróf hanyatt vágta magát a széken,
nevetett. Kovács ur is megengedte magának
a nevetést s mély baritonjával mintegy kisé-
reteül szolgált a grófnő esengő kacagásnak.
Ilyen imádatosságát különben sokat
megengedett magának a grófnő.

(Foly. köv.)

Felső leány iskola.

Debreczen Szept. 22.

(Z-i) Leány nevelés dolgában — valljuk meg őszintén — városunk is ép oly győnő áll, mint általában az egész ország. — A népnevelésnek, a közművelődésnek ezt az igen fontos, elsőrangú ágát mindeztől, ha ismeretesen a nagy közönséghez és az államhoz, a közelebbi időkig nálunk sem méltányolták és karolták fel kellőleg.

A leánynevelés mostanáig mostoha gyermeke volt a társadalomnak; s a nőnem számára kielégítőnek tartotta, ha megadja neki a csekély elemi ismeretek szerzésének lehetőségét, ehhez még elvéve egy kis zenét, német és francia nyelvet.

Sőt azt lehet mondani, hogy ma is ez a felfogás a tulnyomó, a mit azok a majd mindenütt észlelhető állapotok is igazolják látszanak, hogy például valamely községben míg két tanítót alkalmaznak a fiú növendékek mellé, addig ugyanolyan számú leány-tanítóteleseknek csak egy tanítótól méretük a tudományt és ismereteket.

Az utolsó egy-két évtizedben őrvedentes fordulat állott be. A magasabb leányképzés nélkülözhetetlensége mind mélyebben átment a köztudatba s az állam sok felsőbb leányiskolát szervezett a miben, nemes versenyre kelt vele a duszadag kath. klerus, mely sűrűn állítja fel az apácák gondozására bizott nő növendéket, nem csupán azért, hogy a nőnem előtt is megnyiljanak a magasabb kiképzés és műveltség forrásai, vagy hogy a nők minél több önálló kenyérkereseti pályát válasszhatnak; hanem azért is, hogy a leendő családanyáknak, a családi élet leendő őreinek, gondozóinak fogékony ifjú szívűbe, lelkébe kitéphetetlenül beoltassák a hithűséget, a vallásosságot.

Nagyon jól ismeri a cath. papság a leánynevelő intézetek hatásának rendkívüli erejét az élet későbbi szakaszaiban s egész ön tudatosan, okos, családát nem hozó számítással jár el, mikor gazdag alapítványokkal apácza klastromokat s azokban leányiskolákat létesít.

Debreczennél akárhány kisebb várost találunk, a melylyel leányiskola tekintetében ez a nagy, népes és gazdag város nem versenyezhetik. — Pedig nálunk a felsőbb leányoktatás visszavezethető e század első felére, arra a korra, a mikor az országban elvéve akadt egy-egy vállalkozó szellemű magas lelkületű Karacse Teréz, a ki írásos olvasáson és Szent Dávid zsoltárain kívül valami mást is tanított leány gyermekeknek.

Tovább is mehetünk. A helybeli ref. egyház évtizedek óta fenntart és fejleszt egy felsőbb leánynevelő intézetet. Sok szépet és jót hallunk erről az iskoláról. — Tantermei zsufolva vannak növendékekkel; felszerelése szabályszerű, — szertárai gazdagok; tanárai, tanítónői kifogástalanok; a kisebb és nagyobb leánykák a vizsgákon felelnek mint a folyó víz. — Mégis éreztek az egyház vezetői, a tanfőriak, hogy ez az iskola nem felel meg a czélnak, nem a szükségnek, nem a debreczeni magas igényeknek. — Nem felelt meg pedig azért, mert szervezeténél fogva nem illett bele a leányiskoláknak a törvény által klasszifikált egyik csoportjába sem; legalább az állam meg polgári iskolának sem ösmerte el és itt nyert bizonyítványok állami felső leányiskolába lépésnél nem fogadtak el.

Ez a tapasztalat, melynél a felsőbb leányképzésért újabbon tevékeny actióba lépett protestans közérület is hathatósan közreműködött, lassanként annyira meggyőzte a debreczeni egyház vezetőit az iskola átalakításának, szervezete módosításának szükségessége felől, hogy komolyan hozzá láttak az eszme megvalósításához.

Időközben a tisztántali ev. ref. egyházkerület a ref. gőczpontokon felső leányiskolák felállításáról tanácskozával, jelentékeny támogatásról biztosította a debreczeni egyházat az esetre, ha meglévő leánynevelő-intézetét a törvény követelményeinek megfelelőleg reformálja.

De hogy az ige oly hamar testté válhat, hogy egy teljes, versenyképes, internatussal egybekötött elsőrendű felső leányiskolát nyerhet Debreczen város közönsége már a jövő iskolai év elejére, azt újból Debreczen város közönsége páratlan áldozatkészségének köszönhetjük; e nagylelkű, nemes gondolkodású, ősi tradíciókat kegyelettel őrző közönségnek, a mely a felső leányiskola építésére 15000 frtot ajánlott, a fenntartására pedig egy száz ezer forint alapítványt tett.

Föltétlenül kötött ki a város, hogy az intézetbe növendékek felekezeti különbség nélkül és a különböző felekezetűek egyenlő tandíj mellett vétessenek fel; a felügyeleti, (tehát nem a kormányzati) jogban pedig a hozzájárulás arányának megfelelőleg, része legyen.

Igaz, hogy ezen clausula folytán veszt az intézet merev felekezeti jellegességében; de nyerni fog az által, hogy azt minden debreczeni polgár az övének is mondhatja; így melegebb érdeklődéssel szemlélheti, munkálthatja annak fejlődését és virágzását.

De azért az első sorban és jogosan, mégis csak kálvinista intézet marad; a kálvinista szellemnek, üntudatnak, vallásos közérületnek meleggya, életű napja; fényes jellemű, erős támaszlopa azon külső és belső karakternek, a mely nélkül Debreczen a multban talán sohasem lehetett volna azzá, a mivé a Gondviselés csodálatos hatalma

emelte, s a mely nélkül az alföldi magyarság szemében e név: Debreczen, ma sem volna olyan ragyogó, tiszteletreméltó, hódolatot gerjesztő.

Üdvözljük a presbyterium tegnapi nemes elhatározását.

Üdvözljük és köszöntjük mindazokat, a kik e határozat kivételöségét buzgalomokkal és áldozatkészséggel egészen az alkotó munka helyéig és idejéig emelték.

Az imént említett presbyteri közgyűlés lefolyásáról írjuk a következő tudósítást.

A gyűlés, melyen Némethy Lajos lelkész és Szűcs István főgondnok urak elnökölték, előbb más, különféle tárgyakat intézett, mint például egyházmegyei világi aljegyzőre szavazást, a kollégiumba elhelyezett elemi iskola, valamint a leánynevelő két felső osztályainak külválasztását.

Ezután került a sor a leánynevelő intézetnek bentlakással egybekötött első rendű felsőbb leányiskolává leendő átépítése és szervezése tárgyára a leány nevelő intézeti felügyelő bizottság terjedelmes javaslatában. E javaslatot Somogyi Pál egyh. főjegyző olvasta fel, bemutatván egyszerűen az építési és fenntartási költségelőirányzatot, a tervrajzokkal együtt.

A város közönsége támogatását már ezen javaslatban foglalt munkát alapján szavazta meg.

A tervezet szerint a nőnevelde jelenlegi épülete egy emelettel földalatti meg s ez a berendezéssel együtt 35—36 ezer forintba kerül. — Az építkezést a város és egyházkerület együttesen fedezik, csupán a berendezés terhelé az egyházat; de még ezt is, vagy ennek egy részét önkéntes adakozásokból befolyjni reménylik. — Ha épen semmi nem folyrna is be; 5-6 ezer forint nem oly nagy összeg, hogy azt a debreczeni egyház meg ne bírná s szívesen ne adná.

Az intézet négy osztályú elemi iskolát és hat osztályú felső iskolát foglalna magában s az évi szükséglet az elemi osztályokban 1 tanítót, 3 tanítót, a felső osztályokban 1 igazgatótanárt, 2 tanárt, 6 tanárnőt, 2 ref. hitoktatót véve föl, az összes személyi és dologi kiadásokkal együtt 15650 frt. A tanárok és tanárnők fizetése lakpénzzel együtt 800—1200 frt. között váltakozik. Ennek fedezetül szolgál a tisztántali ev. ref. egyházkerület évi 1200 frt. segélye; Debreczen város alapítványának 5%-os kamata — 5000 frt; a debreczeni egyház hozzájárulása 5080 frt; tandíjából 4800 frt; összesen 16080 frt. — Az egyház az átalakítás után is kevésbé fog többet áldozni az intézet fenntartására mint eddig. — A tandíjak az alsóbb osztályokban 10, illetőleg 20, a két felső osztályban 30 frtban állapítottak meg. — A közelebbi tíz év alatt átlag 5169 frt. folyt be tandíjából; míg a költségvetésben csak 4800 frt. van fölvéve, a mennyi kétségtelenül bejön.

A felügyelő bizottság ezeknek alapján javasolta tehát, hogy a presbyterium határozza el az átépítést és szervezést; a város és egyházkerület adományait hálás köszönettel fogadja el s az építést, új szervezetet keresztil vitelére állandó bizottságot válasszon.

A közgyűlés Kiss Albert és Jó István lelkes buzdító beszéde után, egyhangulag, örövendözéssel készséggel elfogadta a felügyelő bizottság előterjesztéseit s miután Somogyi Pál indítványára ezen ügy legbuzgóbb bajnokának, Kiss Albert urnak jegyzőkönyvileg kifejezte köszönetét, az egyház vénei e maradandó emlékü tanácskozás föl-emelő hatása alatt szét oszlottak.

Napi hírek.

— **Prebyteri közgyűlés.** Az ev. ref. egyház tegnap tartott presbyteri közgyűlése a debreczeni egyházmegye világi aljegyzőségére elrendelt szavazásánál, a maga hatos szavazatát Fráter Barna derecskei főszolgabíróra adta. — A kollégiumban elhelyezett elemi iskola V. VI. osztályában a növendékek száma 130-ra szaporodván, az egyház tanács sürgősen megkerestetni határozta a városi tanácsot, hogy egy tantermet engedjen át. Hasonló állapot lévén a leánynevelő intézet VII. és VIII. osztályában, a felügyelő bizottság intézkedett, a tul népes két osztály ketté választásáról óráadók beállításával. — A közgyűlés ezen intézkedést jóváhagyta s az átalakítási költségeket, valamint az óráadók díjait utaványozta.

— **Halálozás.** Szenvedésektől gyötört, beteg léleknek megváltás a halál. Ilyen megváltás volt arra az egykor szép reményekre jogosító, nemesen érző lélekre is, dr. Pápa Imrénre, a ki férfiora delén elhunyt. Pár év óta sőtárság borult a lelkére, csillagtalan, sötét éjszaka; hidegebb, fénytelenebb, mint a sir éje. S ha a hozzátartozók: a szerető anya, a testvérek, a feleség megsiratják omló könynyel a kedves halottat, a vizsgálatás szelíd hangja meg fog csendülni sziveikben s elmondja nekik, hogy fájdmukat enyhítse az a tudat, hogy annak, a ki ott pihen az édes anyaföldben, sokkal jobb ott lenni a nyugalom csendes ölében, mint ide fenn járni kelni homályba borult aggyal, meghalt lélekkel. Dr. Pápa Imre elhunytáról a család a következőkötést adta ki: A legmélyebb fájdalom érzetével tudatjuk a szerettet férjnek, apának, fiúnak és testvérnek dr. Pápa Imre köz- és váltó-üggyvédnek, élete 36-ik, boldog házassága 6-ik évében, hosszas, súlyos beteg-

ség után, mai napon délutáni 1 órakor történt elhunytát. A boldogultnak földi részei folyó hó 23-án délelőtt 10 órakor H.-Böszörményben, a ref. templomban tartandó rövid szertartás után, a keleti templomban fognak az örök nyugalomnak átadatni. Mely végtisztességétélre rokonsainkat, barátainkat, az elhunytunk kártársait, ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Hajdu-Böszörmény, 1890. szeptember 20. Özv. dr. Pápa Imréné Lengyel Ida; Ida és Anna gyermekeim nevében is. Özv. id. Pápa Imréné Tegze Zsuzsánna, mint édes anya. Az elhunytunk testvérei: Pápa Vilma, Pápa Károly, neje Pozsonyi Erzsébet, Irma, Jolán és Erzsike gyermekeivel; dr. Pápa Kálmán, neje Maletér Irma, Hilda gyermekeivel.

— **A baromfiállítás védnökségét** Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester szívesen elfogadta. — A bíráló bizottság elnökül felkért báró Nyáry Gyula hasonlóképen teljes készséggel elfogadta a neki felajánlott tisztelet.

— **Kik voltak az udvari ebédre meghiva?** Ezt a kényes kérdést feszegeti, még pedig nem igen tapintatosan a „Debreczen“ lapjárunk szombati számában s elég helytelenül azt állítja, hogy a debreczeni ref. egyház és a főiskola részéről senki sem volt meghiva. Hát Révész Bálint püspök és nagytiszt. K. Tóth Mihály lelkész, kik meghívót kaptak, de betegségük miatt nem mehettek el, nem legméltóbban képviselik a debreczeni ref. egyházat? Vagy Tóth Sámuel tanár ur nem képviseli a főiskolát?

— **A pinczerek zászló avató ünnepélyétől** néhány nap választ el; ezt a néhány napot igyekszik is a rendezőség felhasználni, hogy minél több meglepetést szerezzen a vendégeknek és a közönségnek. — Az ünnepélyes külső fényét három diadal kapu is emeli, melyeknek egyike Nagy-várad utcán lesz felállítva az egyleti helyiség előtt. — E dísz kaputól a Halassy féle ház udvarán lévő, irodahelyiség szőnyegezett, fellobogózott ut vezet s az irodában emlékkönyv lesz letéve melybe a vendégek neveket beírják. A másik két díszkapu a Margit fürdő előtt emelkedik. „Kartársak! Isten hozott!“ üdvözlő felirattal. — Az ünnepélyt megelőző napon a vidéki vendégek megtekintik a város nevezetességeit. — A zászlófelavatásnál 24 nyoszolyó-leány is szerepel.

— **A bűd-szent-mihályi rablőgyilkosság** ügyében folytatott vizsgálat közleg befejezéshez s az iratok már legközelebb áttételek a kir. ügyészséghez indítványtétel végett. Sívógyó András, fővádlott erősen tagadja, hogy a Dugály meggyilkolásában része volna, de a vizsgálat folyamán annyi terhelő adat merült fel ellene, hogy a legszigorubb büntetést várhatja.

— **A nagyváradi löversenyek** szombaton és vasárnap tartattak meg roppant közönség jelenlétében. — A versenyeket végig nézte Tiszsa Kálmán is családijával, sőt István és Kálmán fiaik részt is vettek azokban s több díjat elnyertek. — A megnyitó versenyben az első díjat Tiszsa Kálmán, a gátversenyben Lázár Béla, a kis akadály versenyben Lázár Béla, Nagyváradi díjánál br. Mannsberg Ernő, az eladó akadály versenyben Horthy István, a tenyész versenyben Tiszsa Kálmán, az eladó sikkversenyben Merhal E, az agarász lovak versenyében Tiszsa István vitték el a díjakat.

— **A szombati tűz.** A Szalkai közben Szombatra virradó éjjel kiűtött tűzre vonatkozólag illetékes helyről a következőket vettük: A kérdéses hosszú nádas ház nem égett be, csupán felede égett le, a padlásos szobáknak semmi bajuk sem lett (ugy hogy a rendőrség a tűzoltóság előterjesztésére megszüntette azon tulbuzgók működését kik a szobákból mindent ki akartak hordani), sőt a padlásban egy láda árpa és az eresz alatt több láda buza is épen maradt, mindezekről bárki most is meggyőződhetik. Az épülethez ragasztott gyenge padlású istálló beégett. Az épületek összezsúfoltsága folytán a szomszéd ház udvarán lévő teljesen deszkából készült szin egyrésze a földig égett. Nagy veszélyben forgott a nagy közelség végett a szomszéd új ház, miután az északi szél az óriási lángokat éppen oda hajtotta, a lakás kapu melletti ajtaja és a padlás-ajtó kívülről lángba borult s a megégett tűzoltó-örség legelőbb is azokat oltotta el, miután már előbb az utca ablakokat bezavta s a lakók ez ablakok menekültek ki az utcára a szomszéd ház leverődő lángjától a keskeny udvarra sehol ki nem mehetvén. Az égő ház mellett lévő utcazi kapu is lángba borult belőlről s a behatoláskor oltatott el. Az égő ház tüzeinek eloltása lassan ment, mert a közelben mind csekély viztartalmú kutak voltak, ugy hogy a szívógépet nem lehetett sehol leszerelni, hanem messziről kellett a vizet hordókkal hordani, még Csapó-utczáról is. Az is megtörtént, hogy egy bővizű kút tulajdonosa nem akarta megengedni a hordók megtöltését s csakis a rendőri felszólításnak engedett.

— **Verekedő huszárok.** Tegnapi este a Széchenyi-utca végén, Gőnczi Sándor közhuzár és egy szakaszvezető, a kinek nevét e ideig nem tudtuk meg, több arra menő egyént megtámadtak s kardjaikkal azokat ütlegelni kezdték. Többek közt özv. Herendi Lászlónét is, a ki fiával bekészen haladt az utcán, megtámadták s a nő karját megvágta. Mesterlegényekkel is összetűztek, s a kaszaboló huszároktól azokat csak a rend-

őri beavatkozása mentette meg. A szakaszvezető a verekedés folyamán megugrott, de Gőnczi Sándort bekísérték s a kaszárnyában átadták. Kardja azonban további intézkedésig a II. kerületi kapitányságnál visszatartott. Ugyancsak tegnap éjjel a III. kerületi kapitánysághoz is bekísérték egy garázdálkodó közhuzárt: Kágyi Lászlót, a ki a közönséget zavarta s a rendőri felszólításnak, hogy viselje magát csendesen, nemcsak nem engedelmeskedett, hanem durva szitkozódással felelt. Kihallgatása után szabadlábra helyezték s az esetet a kapitányság feljelentette az illetékes katonai hatóságnak.

— **A király adományai.** A király nagyváradi, debreczeni és székellyhidi tartózkodása alkalmából magánpénztárából a következő kegyadományokat adományozta: a nagyváradi szegények részére 1000 frt, nagyváradi nőegyletnek az ottani Erzsébet-árvaház részére 300 frt, a nagyváradi önkéntes tűzoltó-egylet részére 100 frt, továbbá a debreczeni szegények részére 1000 frt, a debreczeni nőegyletnek az ottani Árvaház részére 300 frt, a debreczeni önkéntes tűzoltó-egylet részére 100 frt, végül a székellyhidi szegények részére 200 frt, a Székellyhidon tervezett szegénymentő részére hozzájárulásként 200 frt, a székellyhidi kisdédő részére 100 forint, a székellyhidi önkéntes tűzoltó-egylet részére 100 forintot.

— **Debreczeni főiskola.** A pótló-érettségi vizsgálat főiskolánkban f. hó 1—8 napjain folyt le. Az egyházkerület összes főgymnasiumából javító és pótló vizsgálatra jelentkezett 30 növendék, kik közül csak 12-en ítéltettek éretteknek. A vizsgálat tehát nagyon magán viselte a javító vizsgálatok jellegét.

— **Dohánybevétel engedélyezés.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. é. szeptember 1-én 3045 sz. a. kelt leirata értelmében, az egyiptomi kormányval létrejött megállapodás alapján az osztrák-magyar vámterületről származó dohánynak bevitelére Egyiptomba, mely eddig tiltva volt, ugyanazon vámok és feltételek mellett, melynek a többi idegen államokból való bevitelre nézve érvényben állanak, — megvan engedve Ellenengedményre a magyar és osztrák kormány együttesen hozzájárult ahhoz, hogy az Egyiptomba érkező magyar vagy osztrák áruk és hajók irányában szintén az egyiptomi vámszabályzat alkalmaztassék. Miről az érdekeltek körökben zennel értesítjük, Debreczen 1890 szeptember 19-én A kereskedelmi és iparkamara,

— **Francia nyelv tanítása.** Hogy egy hosszas tapasztaláson alapuló, könnyen felfogható tanítási rendszer, a jó tanításnak egyik alapja, az bizonyos dolog. — s hogy ilyen rendszer a Mór Strassberg helybeli francia nyelv-mesteré, azt az általa tanítottak mindég készséggel ismerik el. Méltán ajánlhatjuk tehát őt a francia nyelvet könnyen és gyorsan elsajátítani akarók figyelmébe. — lakása Nagy-Várad-utca Pércsi-ház 2210. sz.

— **Az első hó.** Míg a királyhágón innen, bár jelentékenyen megcsappant hőmérsékű, mind a mellett még derűt, napsugaras idő járja; addig oda át, a bércezes kis baze havasain beköszöntött a tél. A mult hete az időjárás váratlanul lehült a fecskek sűrű csoportokba verődve, rendesenl korábban utra keltek, hogy aztán helyet adjanak a tél fecskeinek, a fürgén pillingelő hópelyheknek. Lenn a völgyekben hűvös szél mellett szakadt napokon át az eső, a havasokon pedig omlott a hó, akár csak téli derakán. Néhány napig tartott mindössze ez a viharos idő, aztán kitisztult az ég s az őszi verőfény most csillogva törtek a vastag hólepel borított hegygírczeken, a mi szeptember derekán mindenestre ritka látványosság. A korai havazás következménye, az állandóan hűvös idő, különösen a havasok alján, a mi a gazda népnek sok gondot okoz, de annál több örömet a vadászoknak A szalonka-huzás korábban vette kezdetét s az őszi idény e keresett szárnyasai időnek előtte leszorultak a mélyebben fekvő erdőbe, a hol fáradszatólan hajtsza indult meg ellenük. Ugyanakkor a behavazott hegyháton is megélelkül a vadászkedv.

— **Vívó tanfolyam a torna egyletben.** A tornaegylet ez egyt. év folyamán két vívó tanfolyamot szervez külön a kezdők, külön a haladóknak számára, hetenkint 2—2 órával, míg hetenkint egy 3-ik óra szabad vívára fordítottik, hol az egyleti tagok tekintet nélkül arra, melyik csoport tagjai — magukat az egyleti szerkez használatá mellett gyakorolhatják. Felhívunk e szerint a tornaegylet önálló csoportbeli tagjai ép ugy mint az ifjúsági tagok, hogy a tanfolyamban minél nagyobb számmal vegyenek részt. Az aláírási iv a főiskolai pedelusi szobában van letéve. Debreczen, 1890. szept. A választmány.

— **Elveszett egy Budapest — Rácza** városba címzett ajánlott levél vasárnap — f. hó 21-én délelőtt 8 és 9 óra közt a Népkert sarkától a vasuti indóházig vezető gyalog járdán. A becsületes megtaláló kériük azt minden levélbélyeg nélkül a pontos címmel ellátva valamelyik posta szekrénybe be dobni vagy a Varga utca 2249 számú háznál átadni hol az átadó 10 frt jutalmat kap.

— **Debreczeniek a kolozsvári baromfi kiállításán.** A legközelebbi kolozsvári tenyész állatkiállítás baromfi osztályán, mint a „Házi szárnyasaink“ című szaklapban olvasunk a galamb-kiállítás között az első helyet: Győrffy Aladár (Debreczen) collectója foglalta el.

Az Győrffy Aladár a keleti sárlányka tenyésztésénél, aki Murányi a pávagamboknál. Első ember. Páratlanok (de nem pár nélküliek) voltak többféle színben bemutatott Blon-dinettai, Sattinetta és más keleti sárlányka. Ép-pen ezen hangon szólhatunk egyszínű tehér és jelzett parokásairól is nemkülönben Cierierjéről. A másik debreczeni kiállító Kovács János volt, ki abban a szerenczében ezézik, hogy lapunk kis hirdetései után országosan ismert emberré lett. Nevezetességei, hogy nyakig tele van lelkesedéssel, mozgékony és tevékeny-séggel. A legbuzgóbb tenyésztők egyike. Te-nyészt ő mindent, ha az tollas és kétlábu jó-zság a kolibrítól a struccmadárig, s talán még az elefánt tenyésztésre is reá adná a fejét, ha cserében ilyet egy „jó énekű kanári madár“, vagy egy pár „finom“ magyar begyesért kapni lehetne. De csak most veszem észre, hogy nem a dologhoz szólnok, a kiállított állatok helyett azok gazdájáról mondom „báli“ tudó-sítást. Mindegy a mi irva van az marad. Az idő pénz, csak nem fogom a dolgot újból elől kezdeni. Kovács Jánosnak különben igen szép fodros és máltai galambjai kerültek Kolozs-várra. Nem voltak rosszabbak ezeknél Blon-dinettai sem. Tiszteségesen részolgáltak a nyert első díjakra. Kovács János külön-ben a debreczeni kiállítók: közül Győrffy Aladár és Majer Adolf a kiállítási nagy érmet arany oklevéllel — nyerték.

— Salomoni bölcsesség. Tegnap délután történt a Csicsogó téren, az úgynevezett ember-vásáron. Egy atyafi egész komolyan eladta a feleségét egy másiknak nyolczvan krajczárért, aki ki is fizette nyomban az egész nagy ösz-zeget — s vinni akarta az asszonyt. Csak-hogy időközben az eladó mégis meggondolta a dolgot, s nem akarta odaadni a portékát. Szót szó követett, s a nagy lármára egy rendőr is odavetődött, s komoly arccal hall-gatta végig a tényállás előadását — s ennek meghallgatása után kimondta a böles ítéletet: Az asszony azé, aki megvette. Viheti kend. Még szerencze, hogy a feleknek több eszük volt mint a bírónak, s hosszús tárgyalások után, megegyeztek, hogyha a vevő megtoldja az asszony árát még egy liter borral, hát Isten neki az eladó visszasziveszi a pénzt is meg az asszonyt is. Így nyert a furfangos János gazda a feleségén szent Vasárnap reg-gelén egy liter bort!

— Hurka estély. Holnap este a Komény János kitűnő borairól s jó konyhájáról ismeretes Kis-Pipa című vendéglőjében hurka-estély tartatik.

— Tisza Kálmán otthona. A nagyváradi „Szabadság“ írja a következőket: „Magyar-orsság volt ministerelnöke csöndes nyugodt-ságban tölti napjait Geszten. Mióta a kormányzás súlyos gondjait letette, egészen családjának és gazdaságának él. A nyugodt zaklatásoktól ment élet, melyet most Tisza Kálmán élvez, jót is tesz egészségének: arczsine eleven és friss; alakja kiegyenesed-ett; szemének fénye ismét élénk, mozdul-talai ruganyosabbak. Sokat és előnyösen változott. Ideje jó részét áldott lelkű neje és kedves gyermekei körében tölti, kik kö-zül Kálmán vezet a gazdaságot, a kis Lajos pedig az ismereteket szívja magába mohó tudásvágygyal. A volt kormányelnök legkedvezőbb foglalkozása az, hogyha pi-pára gyujtva, hacsakja szobájába mehet s végighallgatja a tanítását. Ezt, hacsak va-lami rendkívüli körülmény nem gátolja, nem szokta elmulasztani s így közvetlen felügye-letet gyakorol legkisebb gyermeke nevel-tetése fölött. Ha csak kedvező az idő, rendszeren kilovagol Geszten óz ura s a lovat most is oly fiatalosan üli meg, mint ezélett harmincz évvel. Ilyenkor a gesztenek, akik illő tisztelettel és odaadó szeretettel ragaszkodnak hozzá, — köteles illedelem-tudással üdvözlik s ürvendye mondják, hogy a nagy férfiú most már egészen az övék. Alta-lában népszerűség környez, amit nem is csodál az, aki ismeri nemes egyéniségét, szí-velyes modorát, melyet mindenkivel szemben alkalmaz. A kastély különben csöndes szokott lenni. Kocsi zörgés sem igen zavarja az egy-hangu nyugalmat, mert ha kocsi jön, már előre megmondják, hogy a kapu előtt álljon meg; ez a ház nemes urnője iránti tekintet-ből történik. — Szóval: Geszten a megelégedés és nyugalom tanúja s aki oda megy, egy boldog családot talál, átölelve a szeretet kö-telékével.“

— Olcsó utazás Oloszországba. Fiuméa át fog eventul vezetni a legrövidebb és leg-olcsóbb út Közép- és Dél-Oloszországba. Ezt a Fiume és Ancona közt most kezdődött gőz-hajójáratok teszik lehetővé Budapestről An-conába a magyar államvasutakon közvetlen menetjegyeket adnak ki, melyek így termé-szetesen a hajón is érvényesek. E jegyek két hétig használhatók és az utazás Budapest és Fiume közt 24 órai időtartamra egyszer fél-beszakítható. Ez ösz-köttetés mellett a me-netárak Budapestről Bolognába személyvonat-on, az első osztályban 23 frt 40 kr, a máso-dikban 18 frt 10 kr, a harmadikban 11 frt 70 kr; Rómába 28 frt, 21 frt 30 kr., és 13 frt 80 kr; Nápolyba 41 fr 20 kr, 30 frt 60 kr és 19 frt 70 kr.

— Rohnstock. A király a német császár-ra a sziléziai hadgyakorlatok alatt Rohnstock várában találkozott. A rohnstocki kastélyról a következőket írják: A sánocál üvezett ősi várkastély a hozzátartozó 9000 holdnyi bir-tokkal együtt Bolko Hochberg gróf tulajdona. A kastély történelmileg is elég nevezetes. Weissenfels herczeg, az egyesült osztrák és

szász hadak vezére innen indult a nevezetes hohenfriedbergi csatára. A csata után Nagy Frigyes volt a vár vendége, ki azután is többször betért ide: 1759 ben márczius 24-től április 4-ig ott is lakott. A kastély azóta már átalakult; csak egy darabja maradt meg a Frigyes-korabeli épületnek, legtöbb részét mondhatni az egészét, mostani tulajdonosa építtette újra renaissance stílusban. A terme-k valóságos muzeumok. Ugy a földszinti mint az első emeleti terem, a melyben királyunk fog lakni, renaissance stílusban tartva; a falakat francia gobelinek díszítik. Az első terembe, hol különösen szépek a falfestmények, nyílik királyunk dolgozószobája. Erre a há-lószoba következik, melynek falán ott függ Rafael remeke: Mária fogantatása. A másik két terem, a porcellánokkal gazdagon díszí-tett reggeliző s a társalgási terem, a melynek szingazdag gobelinjeit különösen dicsérik.

— Köszönet nyilvánítás. Alulírottak ked-ves kötelességüknek ismerik a helybeli tűz-oltóknak, de mindenkifelelt tek. Boezkó Sámuel főkapitány és tüzoltó főparancsnok urnak hálás köszönetüket kifejezni azon éber figyelem, buzgó és fáradsatlan működésért, melyet a f. hó 19-én éjjel a Szalkai-közben kiüttlött tűzvész alkalmával a tűz lokalizálása körül kifejtett, mely körülménynek köszönh-jük, hogy úgy mi, mint lakásunk és butoraink a tűzvésznek nem estek áldozatul. Debreczen, 1890. szeptember 22-én. Szabó Bálint háztulajdonos, a lakók, úgy saját nevében is Kuti Zsigmond.

— Egy 3-4 középiskolai osztályt vég-zett — jó házból való fiú tanuló felvétetik László Albert könyvkereskedé-sében.

— Bőriparosok figyelmébe. A kereske-delmi muzeum által rendezett, folyó hó 3-án Budapest-n a városligeti iparcsarnokban meg-nyitott, s szeptember 28-án már bezárandó bőri-pari kiállításra ezennel felhívjuk a szakipar-osok figyelmét. Ezen kiállítás egyik eredmé-nye főként attól várható, hogy azt az érdekelt iparosok megtekintésük és tüzetes tanulmány tárgyává tegyék, minthogy a kiállítás valóban figyelemre méltó és különösen a kiállított se-gédgépek igen tanulságosak, kivált a bőripar-terén működő kisebb iparosokra nézve. A ki-állított segédgépek a nap néhány óráján át teljes működésben vannak és az áltáluk vé-gezhető műveletek szakszerűen megmagyaráz-totnak, s így az illető iparosok ezek műkö-déséről tényleg is meggyőződhetnek. Ennélfogva hogy a kiállítás minél sikeresebb gyakorlati eredményre vezessen, nem mulaszthatjuk el, hogy a kamara kerületében lévő szakipar-osoknak ezen szakmájukat érdeklő tanulságos kiállítás megtekintését és szakszerű tanulm-nyozását — bőriparunk jövő fejlődése érdeké-ben — különösen is figyelmébe ajánlani. — Debreczen, 1890. szeptember 15. A kereske-delmi és iparkamara.

— Újtás az ujonczok behívásánál. Nagy érdekű katonai újításokról vesz hírt, a Sze-gedi Hiradó, melyek különösen az ujonczokra bírnak nagyobb fontossággal. Az eddigi ok-tóberi behívásoktól ugyanis eltérőleg az a változás áll be, hogy az állományba való vételre a gyalogosági ujonczok behívása elvileg a jövő évi márczius elsejére tör-ténik, a lovasosági ujonczok egyik fele az év október 15-ére, másik fele pedig 1891. május hó 1-ére fog kiképzéstés cél-jából beidézteni. A póttartalékosok 8 heti katonai kiképzéstése jövőben elvileg október 6-án fog megkezdődni. Ez évben azonban kivételesen csak a jövő évi márczius 1-én fognak, szintén kiképzés céljából be-idézteni.

— Meglopott székelyhídi szabó. A ma-gyar államvasutak Szolnok és Püspök-Ladány közötti vonalán nagy lopás történt. Tegnap előtt éjjel 1 órakor, Püspök-Ladányban Weisz Izrael székelyhídi szabómester felült egy III. osztályú kocsi-ra és elaludt. Szolnokon felé-brudvén észreverte, hogy mellénye zsebéből hi-ányzik 6 drb százás, 6 drb ötvenes, 25 drb tizes és 1 drb ötös bankó, szóval összesen 1155 frt. A pénz újszappapirosba volt begőn-gyítgetve. Míg aludt, valaki kivágta a zse-bét és ellopta az összeget.

Színház.

Midőn az alábbiakban közöljük a debre-czeni színház bérletfeltételeit, el nem mulaszthatjuk ismétlen felhívni a közönség figye-lmét arra a körülményre, hogy egy jó szini évadnak egyedüli biztos bázisa: a jó bérlet. Már pedig, hogy az idei szini év jobb legyen a múlt évinél az mindenkinek aki bírúke Debreczennek a színészetét pártoló hírnevére — érdekében kell, hogy álljon.

Es nálunk a színészet valóban a közön-ségre van utalva, mert míg például Temes-váron, — melynek költségvetését a minap közölték a lapok, a szingazgatók subventiója 10082 frtra rug, addig nálunk csak esetenként nagylelkűségből adhat a város egy pár ezer forintot az igazgatónak.

A bérlethirdetés a következő: Bérlet árák: Idény bérlet: nyolcz bérletre (160 előadás). Családi páholy 600 frt. Alsó és közép páholy 420 frt. Felső páholy 260 frt. I-5-5 rendű támlásszék a négy első sorban 130 frt. II-od rendű támlásszék 5 től egész 10-ig 100 frt, III ad rendű támlásszék 11-től egész 14 sorig 70 frt. Kis bérlet: (20 előadás). Családi páholy 90 frt. Alsó és közép páholy 60 frt. Felső páholy 40 frt. I. Támlásszék a négy első sor-

ban 20 frt. II. Támlásszék 15 frt. III. Támlásszék 9 frt.

Napi árák: Családi páholy 6 frt. Alsó- és közép páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. I. rendű támlásszék 1 frt 20 kr. II. rendű támlásszék 1 frt. III. rendű támlásszék 80 krajczár.

A múlt évi t. bérlet uraságok helyei, valamint az idénybérletnek a kis bérlet feletti előjogai Szeptember hó 20-ig fentartatnak, azontul mások igényei fognak kielégíttetni.

Bérelni lehet napként délelőtt 9—11-ig és d. u. 3—5-ig a színházi igazgatósági iro-dában, hol egyszerűs mind a befizetések is eszközölhetők.

Színlap bérlet egész évadra 1 frt 50 kr. Színlapra bérelni lehet a színlaposztónál és a színházi pénztárnál. A t. színlap bérlet ké-retnek a fizetésekor az igazgatóság bélyegző-jével ellátott nyugtát követelni és a bérleti könyveskébe nevüket sajátkezűleg bejegyezni.

Gyöngyi Izsó színházunk társigaz-gatója a népszínház közönségétől pntéken bucsuzott el „Szegény Jonathán“-ban. Távo-zásakor a lapok lehető legrokonoszenesebben emlékeztek meg ottani működéséről s bucsu-felvértől. A „Budapesti Hirlap“ a következőket írta az előadásról: Nagy-on szépségű közönség nézte végig az előadást s minden nagyobb jelenete után kitüntető tapsal fejtezte ki elismerését azért a számos vídám estéért, melyet a távozó szerzett a népszínház falai között. Tiszteletű szép babé-rkoszoruvál kedveskedtek neki. A kulisszák mögött is elbucuztatták a távozó tagtársat. Öltözöjött virággal, szalaggal díszítették fel. Evva igazgató búcsubeszédében elismerését fejezte ki Gyöngyinek három évi működéséért és szíves szavakkal sok szerencsét kívánt neki új működéséhez, mint igazgatónak. A távozó mindnyájunk igaz szimpátiáit viszi magával.

A „Fővárosi Lapok“ pedig ed-digi működését az alkalmából, a következők-ben méltatta: Gyöngyi közel három évig volt a népszínháznál s a közönség jóakarátát, melyet gyorsan meg tudott nyerni, mindvégig megtartotta. Elemen játéka, ügyes éneke s temperamentuma ritkán tévesztettek hatást, különösen a könnyed genre, vagy groteszk szerepekben, melyek az ő tulajdonképi sze-repköréhez tartoztak.

Közgazdaság.

A borárak emelkedése. A szálló termés az idén általában véve úgy hazánkban mint a külföldi bortermelő országainkba közep-en alul marad, — a minek oka a fhyloxera ro-hamos terjedése. A elpusztított szőlők ter-mését pedig mincs a mi helyettesítse. — Ezért, Mint a „Bor. Lap.“ írják, el lehetünk készülvé, hogy a borárak emelkednek s azért a termő közönség inkább várjon egy kicsit, mert ily jó minőségű termés mellett nagy keresletet számíthat. Vidékenint legjobb ter-més-kiállításokkal dicsekedhetik Erdély, Arad-hegyalja, Versecz, Fehértemplom s Páncsova vidéke; míg Zala, Somogy, Tolna, Bács és Pest megyék sokat szenvedtek a peronosporától, közepen jóval alul maradnak. A porárak meglehetősen szilárdak. Már új borok iránt is nagy a kereslet, különösen Buda vidékén, hol a törkölyös must hecolitlerjét 12 frton veszik. A szüret általában két héttel korábban köszönt be az idén nagy hőség hatalmasan érlelő erejénél fogva.

A buza termelési viszonyai. Köztudomású, hogy Magyarország éghajlali viszonyai nem éppen a legkedvezőbbek; a nagy tengerektől való távolléte, és a bár területileg nagy terjedelmű erdősegek egyenlőtlen elosztásánál fogva az ország belsejében hiányzik a mér-sékli hatás, minél fogva az ország nagy ré-szében valóságos kontinentalis klímát talá-lunk, hol a szélsőségek egymást fölvaltják. Zord és enyhe, hó-dus és hószegény tél; át-menet nélküli forró nyár, hónapokig tartó szárazság, nagy záporok és kései fagyok jel-legzik klímánkat. Buzánk minden egyéb-bb kulturnövényünknl jobban daczol a klíma mostohaságával. Hányszor retteg a gazda, midőn ápril és május hónapban ho-zzszan tartó szárazság után várva-várt eső után oly hideg kiderülés következik be, hogy a hőmérségel 1—2 fokot mutat a fagypontra alul; szenved a szőlő, elfagy a tengeri, a roznak virágját annyira károsítja, hogy vannak vi-dékek, hol teli kalászt egy évtizedben egy-zer sem lehet látni; a buza aránylag legke-vesebbet szenved a hidegtől úgy mint az aszálytól, sőt épen száraz évjáratokban leg-jobb minőségű buzánk terem. Valóban azt lehet mondani, a buza Magyarország klímá-jához van teremtve, buza nélkül a magyar gazda meg nem élne. Ez magyarázatul szol-gálhat arra is, miért termel Magyarország szántóföldjének 30,83, egész területének pe-dig 10,05 szántótlóján búzát

— A sertésbérlet tilalom ügyében Gru-ics miniszterelnök elküldte Kálnoky gróf kü-lügyminiszternek a választ. Szerbia elvállalja a felelősséget, hogy szerb területen át román sertés nem jut el Magyarországra. Hajlandó a Magyarországra szállítandó sertéseket Szer-biában nyolcz napi vesztégyár aláhelyezni, de azt kívánja, hogy a kőbányai vesztégyárt szüntessék meg. Azt a kívánságot, hogy minden egyes sertés szállítmány alkalmával külön engedélyért folyamodjanak a magyar kormányhoz, elfogadhatatlannak tartják, mert ez a szabad közlekedést megzavarná és Szer-

bia reputációját sértené. A kőbányai vesztégyár megszüntetésébe a magyar kormány aligha fog beleegyezni.

Kopár területek erdősítése A földmive-lésügyi miniszterium felhívást intéz az erdő-birtokosokhoz, mely szerint azok, kik az 1879. évi XXXI. t. cikk 165. §-ában megjelölt kop-ár és futóhomok területeken a jövő 1891. évben erdősíteni szándékoznak, s e célból az állam részéről esemetekben ingyen részesülni kívánnak, felhivatnak, hogy ebbeli, a rendelkezésre álló esemetenynység határáig a je-lentkezés sorrendje szerint teljesíthető, 50 kros bélyeggel ellátandó kérelmeket, annak megjelölésével, hogy mely község határában, hány kat. hold nagyságu, mely tulajnemhez tartozó területet, mely fajból álló és hány éves esemettel óhajtanak beültetni, s to-vábbá, hogy a esemeték mily czim alatt, mely vasuti államásra s a következő év tavaszán vagy őszén küldendőké, a folyamodó lakhelyé-nek pontos megjelölése mellett, legkésőbb f. évi december hó végéig ezen miniszterium-nál adják be, s azt, hogy a kérdéses terület-közgazdasági szempontból való beerdősítés szükséges, akár az illető közigazgatási erdés-zeti bizottság elnökének, akár a kir. erdőie-lügyelőnek iratával igazolják. A esemeték árát s azok esemetalgási költségét az országos erdei alap fedezi, míg azoknak gyorsárusze-rinti szállítási díját, melyre nézve a hazai va-sutak mérséklést engedélyeztek, átvétel alkalm-ával a jelentkezett erdőbirtokos viseli.

Új pénzintézet Nagyváradon A budapesti magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság kezdeményezésére létesített nagyvára-di gazdasági és iparbank részvénytársaság al-akuló közgyűlése Csütörtökön ment végbe, az ot-tani kereskedői és iparoskörök rendkívül érdeklődése mellett. — A társaság 150,000 frtnyi alaptőkéje a részvényalkírás által nemcsak teljes mértékben biztosított, hanem túl is jegyeztetett, úgy hogy megfelelő redukció vált szükségessé. A közgyűlés a törvényes alakzerüeségek elintézése után elfogadta az alapítók által bemutatott talapszabály-tervezetet, kimondta a megalakulást és Széché-Jenő kanonokot választotta meg a társaság elnökévé. Az igazgatóságban és 25 tagu igaz-gató tanácsban Nagyvárad előkelő társadalmi, kereskedői és iparos körei vannak képviselve. Nagyváradon ez a negyedik pénzintézet.

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértési Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

A 12-ik számú alsó-páholy négy bérletre, 40 előadásra a páratlan számra, kiadó. Érte-kezhetni Czegléd-utca 25. sz. alatt.

DR. BÜK GÉZA az összes orvositudományok tudora rendel: d. e. 8—10) óráig. d. u. 3—4) óráig. Szegényeknek ingyen. Lakik: Nagy-czegléd-utca 2578. sz. (Ábrahám ügyvéd ur házában.)

Kunz József és Társa Budapest, Debreczen, N.-Várad. Legújabb ŐSZI és TÉLI ruhaszövetek, szintartó velezek, téli kendők és Trico derekak nagy választékban érkeztek.

Szabó Lajos Fiai, DEBRECZEN, Rózsátér. Az őszi idényre raktárra érkeztek: Divatos női ruhaszövetek hozzáváló legújabb diszek, Szines mosó velezek, nagyválasztékban s igen olcsó árakhoz.

Téli (Himalaya) kendők, minden nagyságban,

Hirdetmény.

Alulírott, mint vagyonbukott Wertheimer Leopold csődtömege-gondnoka az ideiglenes választmány utasítása folytán ezennel tudatja a közönséggel, hogy nevezett közadós csődtömegéhez leltározott eczetgyárat a tek. kir. Törvényszék, mint csődbíróság utasítása folytán az ideiglenes csődválasztmány ellenőrzése mellett továbbra is üzemben tartja s azt megszakítás nélkül folytatja; — Ugyancsak ennek ellenőrzése mellett a csődbíróság felhatalmazása alapján folytatja a Piacutcai Balassa-féle eczet-üzletet, eszközli a meglévő nagyobb petroleum készlet kiárulását is.

Tudatja továbbá, hogy közadós Nagyvárad-utcai 2111. sz. házában levő nagyobb szabású daráló-géppel a sódarálást ezután is eszközölteti.

Debreczen 1890. Szeptember 20-án.

Dr. Megyery Pál
tömeggondnok,

Bereg-vármegyében fekvő Csaroda község határában Bay Ilona, urasszony gazdálkodásában a szükségleteken felül levő takarmány u. m.

egy kazal bükköny és mintegy 160 szekérnyi két első osztályú széna kazal

eladó lesz. — Értekezhetni bővebben Csarodán a tulajdonosnőnél.

SÜKETNEK.

Egy egyén, a ki egy egyszerű szer által 23 évi sükettség és fülzúgástól meggyógyított, kész erről, német nyelven, minden érdeklődőnek, ingyen a leírást megküldeni. Czim: J. H. Nicholson, Wien, IX., Kollingasse 4.

931.
890. ki.

Arverési hirdetmény.

Kaba községben épült emeletes községház kétsarkán,

a köztérre nyíló két bolt helyiség,

irodákkal, pincékkel
f. évi Október 8 d. e. 10 órakor
Kaba községházánál tartandó nyilvános árverésen három, esetleg hat évre, haszonbérbe adatik.

Kaba, szept. 16. 1890.

ELŐLJÁRÓSÁG.

25987. sz.
III. 890.

Árverési hirdetmény.

Alulírott m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az irattárból kiselejtezett több métermáza menő használt papírok és nyomtatványok f. évi október hó 1-én, a kir. pénzügyigazgatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek eladatni fognak.

Debreczen 1890. szept. 17.

Mágócsi.

Végleges

KIÁRULÁS!

Velez. valódi mosó	utrenként 22 kr.
Indiai flanel	35 "
Ruhaszövetek 60 ceter széles	19 "
Ruhaszövetek, dupla széles	28 "
Ószi Loden	38 "
Divatszövetek, tiszta gyapjuból 110 ceter széles	60 "
Ujdonság gyapjuszöv. dupla széles	75 "
Kamgarn fekete	75 "
Futószőnyeg	18 "
Jute-függöny	drbanként frt 120
Jute-garnitúra, 2 ág és 1 asztalterítő	2,50
Csípke-függöny, fehér, két szárny	1,20
" és crém 1-a	2,50
Bonzett garnitúra	6,50
Velour-posztó	1,60
Alpaca Hymalaya posztó Jäger siptema	4,-
1/2 Szab. brüsseli asztali szőnyeg	5,75
Tiszta selyem Cachenez	18

A legújabb és legdivatosabb, német és francia gyapju-, mosó, és divatszövetek óriási mennyiségben raktáron.

Férfi-szövet és perccal maradékokban nagy raktár.

FÜRTH és GORGE

Wien, I. Marc Aurelstrasse 3. I. Salvatorgasse 2.
Minták ingyen és díjmentesen. Nem tetsző készárgol kicseréltetik.

126.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megápitott 1887. évi június 1-én életbe lépéreladási, fizetési és szállítási módokatkravonatkozó egyezmények szerint.

A. Asztali dara nagyszemű	100 kil	15.80
B. Szinte középszerű		14.80
C. Királyliszt		14.80
1. Lángliszt		14.60
2. Montliszt		15.20
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű		13.80
4. " 2-od rendű		13.40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű		12.80
6. szinte 2-od "		12.20
7. Közép kenyérliszt 1-ső "		11.40
8. " 2-od "		10.60
8 1/2 " Barna " 1-ső "		10.-
8 3/4 " " 2-od. á 70 kigr.		8.20
9 Láblist " " á 70 kigr.		7.00
10 Veres liszt " " á 50 kigr.		—
11. Finom korpa zsákkal 50 "		4.60
12. Durva korpa zsákkal á 50 kigr.		4.-

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tőli engedmény a fennmilitett egyezmény folytán szintén beszűnttetett.

Debreczen, 1890. szept. 21.

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA

vaskereskedő cég, Debreczen, városháza épület,

ajánl dus választékban kitűnő minőségben és legjutányosabb árak mellett:

öntött vaskályhákat

fa és szabályozható szén és kokszt fűtésre, hazai gyártmány.
Eredeti „FRIEDLANDI“ szabályozható, töltő és

„meidingi szstem“ kályhák

szén és kokszt fűtésre, csiszolt és nickl párkányzattal, ugyszintén köpenynyel,

mindenféle színben zománcozva,

öntött vas és lemez takaréknonyhákat,

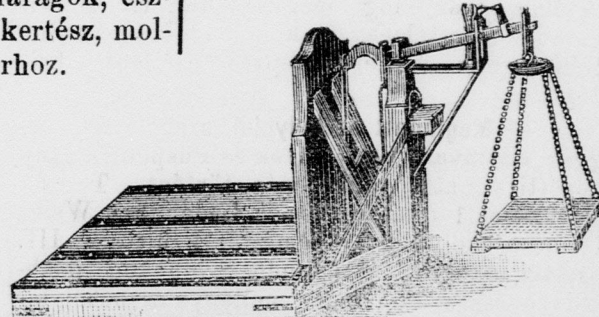
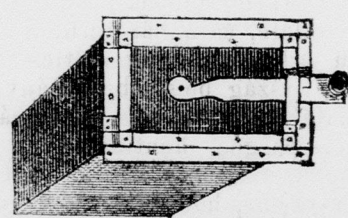
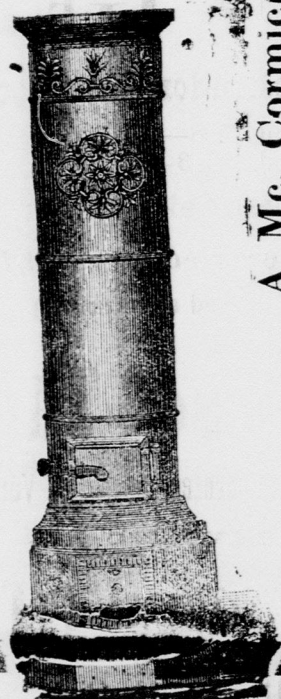
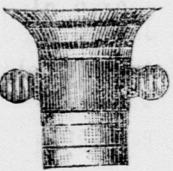
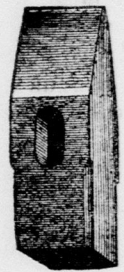
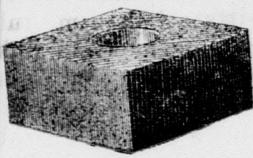
Tizedes-, egyensúly-, házi-, kalmár- és rud-mérlegeket jótállás mellett,

zománcozott öntött vasedényeket,

zománcozott kék és márványozott lemez edényeket jótállással, valódi francia

öntött-aczél szerszámok

gépész, kovács, lakatos, késes, bádogos, asztalos, ács, képfaragók, esztergályos, kádár, kerékgyártó, kőfaragó, rézüntő, üveges, kertész, molnár, timár, szijgyártó, mészáros és hentes stb. iparhoz.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

K Ö N Y V K Ö T Ö I

m u n k á k

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítettnek.